

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/08335-2
Saksbehandler Kent Inge Buli Gutvik

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	25.02.2025

Krav om lovlighetskontroll av vedtak fattet av Hovedutvalget for utdanning og folkehelse i sak 1/25

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Presisering av vedtak fattet i sak 1/25:

Vedtak fattet av Hovedutvalget for utdanning og folkehelse i sak 1/25 omgjøres for å presisere vedtakets innhold. Det endrede vedtaket lyder:

1. Fylkesdirektørens forslag til 4-årig tilbudsstruktur knyttet til Tvedestrand videregående skole og Risør videregående skole vedtas med følgende endringer:
 - Studieforberevende med helse i Tvedestrand gjøres ikke søkbart fra høsten 2025.
 - Elever som i skoleåret 24/25 har startet på studieforberevende VG2 ved Risør videregående skole, skal få tilbud om å fullføre VG3 ved Risør videregående skole.
 - Det skal etableres tilstrekkelig og gunstig kollektivt tilbud direkte til og fra Risør videregående skole til Tvedestrand videregående skole.
 - Helse og oppvekstfag (VG1) ved Tvedestrand videregående skole flyttes til Risør videregående skole fra høsten 2025. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26. VG2 tilbudene flyttes ikke før høsten 2026.
 - En klasse påbygg til generell studiekompetanse flyttes fra Tvedestrand videregående skole fra høsten 2025. Det vil da være mulig å ta påbygg på begge studiestedene. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26.
 - Det opprettes en ekstra klasse studiespesialiserende ved Tvedestrand videregående skole – det er ønske om å kunne ha tre paralleller i alle trinn i 2027.
2. Fylkestingets punkt 3. Maksimal reisevei endres til 50 minutter.
3. Det utlyses en navnekonkurranse på navnet til den nye sammenslåtte skolen i Østre-Agder.

Forutsatt at krav om lovlighetskontroll opprettholdes for det omgjorte vedtaket:

Alternativ 1:

Det omgjorte vedtaket i sak 5/25 fra møte i Hovedutvalget for utdanning og folkehelse 25. februar 2025 opprettholdes. Vedtaket sendes til departementet for lovlighetskontroll uten oppsettende virkning.

Alternativ 2:

Det omgjorte vedtaket i sak 5/25 fra møte i Hovedutvalget for utdanning og folkehelse 25. februar 2025 opprettholdes. Vedtaket sendes til departementet for lovlighetskontroll med oppsettende virkning.

Alternativ 3:

Det omgjorte vedtaket i sak 5/25 fra møte i Hovedutvalget for utdanning og folkehelse 25. februar 2025 oppheves. Hovedutvalget for utdanning og folkehelse behandler saken på ny.

Vedlegg

Krav om lovlighetskontroll 11.02.2025

Sammendrag

Det har den 11. februar 2025 kommet inn krav om lovlighetskontroll av vedtaket som ble fattet av Hovedutvalget for utdanning og folkehelse den 5. februar 2025 i sak 1/25 *Oppfølging av politisk vedtak ang tilbudsstruktur Østre Agder*. Kravet om lovlighetskontroll er begrunnet i anførte prosessuelle og materielle mangler ved vedtaket.

Denne saken legger frem kravet om lovlighetskontroll for Hovedutvalget for utdanning og folkehelse som må ta stilling til om vedtaket skal opprettholdes eller om det skal oppheves og behandles på nytt. Ved opprettholdelse av vedtaket vil saken oversendes kunnskapsdepartementet for endelig lovlighetskontroll i tråd med kommuneloven § 27-1.

Saksopplysninger

Fylkestinget fattet den 10. desember 2024 følgende vedtak:

1. *«Fylkestinget vedtar forslag til 4-årig tilbudsstruktur for de offentlige videregående skolene i Agder, slik det foreligger i vedlagte tabeller, med unntak av forslaget som ligger knyttet til Tvedestrand og Risør VGS, som behandles i egen sak. Forslaget ivaretar arbeidslivets behov, elevenes ønsker og er tilpasset gjeldende skolestruktur og skolenes kapasitet.*
2. *Risør videregående skole og Tvedestrand videregående skole slås sammen til Østre Agder videregående skole. Det skal være 3 undervisningssteder (Risør, Holt og Tvedestrand).*
3. *Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør slås sammen til en inntaksregion når Østre-Agder Videregående skole er etablert. Ny inntaksforskrift sendes på høring og vedtas i forbindelse med etablering av Østre Agder vgs og vil gjelde for opptaket til skoleåret 25/26. Det innføres også en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.*
4. *Det stilles krav om 64 % oppfylling for igangsetting av klasser. Det gjøres unntak for klasser etter kriteriene beskrevet i denne saken.*
5. *Det er innarbeidet en effektivisering på 5 mill. i tilbudsstrukturen for 2025/26. Det planlegges med ytterligere 10 millioner effektivisering etter kriterier beskrevet i økonomikapittelet. Disse vil bli lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.*
6. *Endringer etter innsøking gjøres etter kriterier for dimensjoneringen, slik de kommer frem i denne sak. En eventuell økning i antall klasser, vil medføre at de økonomiske rammene må økes ytterligere.*
7. *Endringer utover det som ligger i kriteriene for behandling av tilbudsstruktur i punktene over, vil det blir lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.*
8. *Det gjennomføres en begrenset høring knyttet til studietilbudet ved nye Østre Agder videregående skole.*

Det foreslås følgende endringer til fylkeskommunedirektørens forslag. Dette gjøres søkbart, med eventuelle justeringer etter vedtak i hovedutvalg for utdanning og folkehelse etter høring.

- *Studieforberedende med helse i Tvedestrand gjøres ikke søkbart fra høsten 2025.*
- *Elever som i skoleåret 24/25 som har startet på studieforberedende VG2 ved Risør VGS, skal få tilbud om å fullføre VG3 ved Risør VGS.*
- *Det skal etableres et tilstrekkelig og gunstig kollektivt tilbud direkte til og fra Risør til Tvedestrand vgs.*

- Helse og oppvekstfag (VG1) ved Tvedestrand videregående skole flyttes til Risør videregående skole fra høsten 2025. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26. VG2 tilbudene flyttes ikke før høsten 2026.
- En klasse påbygg til generell studiekompetanse flyttes fra Tvedestrand videregående skole fra høsten 2025, det vil da være mulig å ta påbygg på begge studiestedene. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26.
- Det opprettes en ekstra klasse studiespesialiserende ved Tvedestrand, det er ønske om å kunne ha tre paralleller i alle trinn i 2027.

Fylkeskommunedirektøren bes sende det justerte forslaget for studiespesialisering på en begrenset høring og behandling i hovedutvalg for utdanning og folkehelse innen utgangen av januar.

Høringen skal ta utgangspunkt i følgende:

- Det skal etableres en felles Østre Agder videregående.
- Det justerte forslaget på fordeling av studietilbudene.
- Det skal være et fullverdig studietilbud på studiestedene i både Risør og Tvedestrand, med minimum det antall klasser i Risør som foreligger i det justerte forslaget.
- Det skal ikke opprettes flere klasser/grupper enn det som er beskrevet i saken og er budsjettdekning for.
- Det etableres en felles inntakssone for kommunene, Arendal, Tvedestrand, Vegårshei, Froland, Åmli, Gjerstad og Risør med en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.

Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren i saken som kommer til behandling i Hovedutvalg for utdanning og folkehelse inkluderer minimum den delen av Norconsult-rapporten som angår Tvedestrand og Risør vgs, at det utarbeides et overslag på investeringskostnaden ved å flytte helse og oppvekstfag til Risør. Alle innkomne høringssvar legges ved den endelige saken.»

I møte 5. februar 2025 fattet Hovedutvalget for utdanning og folkehelse vedtak om å opprettholde fylkestingets vedtak uten endringer med unntak av én justering som gikk ut på å endre maksimal reisevei fra 60 minutter til 50 minutter. I tillegg ble det fattet vedtak om å lyse ut en navnekonkurranse for den nye sammenslåtte skolen i Østre-Agder. Det vises i den forbindelse til Hovedutvalgets vedtak i sak 1/25 *Oppfølging av politisk vedtak ang tilbudsstruktur Østre Agder*.

Fire representanter av fylkestinget har den 11. februar 2025, på vegne av partiene SV, Rødt og Arbeiderpartiet, fremsatt krav om lovlighetskontroll av vedtaket som ble fattet av Hovedutvalget for utdanning og folkehelse den 5. februar. Representantene som har fremsatt kravet har bedt om at vedtaket oversendes Barne- og familiedepartementet for lovlighetskontroll.

Representantenes begrunnelse for kravet er sammenfattet i følgende seks punkter:

- Vedtaket baserer seg på et uttalt behov for innsparing. Vedtaket posisjonen har fattet vil ikke innfri dette behovet. Det å flytte en hel avdeling Helse- og oppvekstfag fra en skole til en annen, vil være både utfordrende og kostnadskrevende.
- Punkt 3 fra desember-vedtaket ble heller ikke besvart ut ved behandlingen i Hovedutvalget, slik det skulle jfr. siste punkt u vedtaket fra desembertinget.
- Vedtaket som ble stadfestet i Hovedutvalget 5. februar, har aldri vært administrativt utredet. Det har heller ikke vært gjennomført en konsekvensanalyse.

- *Vedtaket som ble stadfestet i Hovedutvalget 5. februar kan være brudd på Samarbeidsavtalen mellom Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, vedtatt i junitinget 2024.*
- *Høringen jfr. punkt 8 i vedtaket 10. desember ble administrativt gjennomført i januar, men posisjonen i Hovedutvalget (Høyre, Krf, Frp og Pensjonistpartiet) rettet seg ikke etter resultatet av høringen.*
- *I fylkestinget i desember ble nærskoled modellen vedtatt som inntaksmodell for videregående skoler i Agder. Det stadfestede vedtaket 5. februar er et brudd på nærskoled modellen. Vil dette være en likeverdig behandling av elever i Agder?»*

Ifølge representantene som har fremsatt krav om lovlighetskontroll vil vedtaket muligens bryte med følgende lover og konvensjoner:

- Likestillings- og diskrimineringsloven §§ 6, 7 og 8
- Opplæringsloven §§ 1-3, 9-5 og 10-1
- Kommuneloven § 13-1 tredje ledd
- Forvaltningsloven §§ 17 og 24
- Barnekonvensjonen artikkel 3

Vurderinger

Kravet om lovlighetskontroll er hjemlet i kommuneloven § 27-1. Det fremgår av bestemmelsen at tre eller flere medlemmer av fylkestinget sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Et slikt krav må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, og det skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Dersom organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet for avgjørelse. Saken skal settes frem for det departement som er overordnet ansvarlig for det regelverk som vedtaket bygger på.

I foreliggende sak er begjæringen om lovlighetskontroll fremsatt samlet av fire faste representanter av fylkestinget, og den er fremsatt innenfor fristen på tre uker. De formelle kravene i kommuneloven § 27-1 er derfor oppfylt.

For at et vedtak skal kunne kreves lovlighetskontrollert, må det videre dreie seg om et endelig vedtak truffet av et folkevalgt organ, jf. kommuneloven § 27-2.

Etter fylkeskommunedirektørens syn kan det reises spørsmål ved om Hovedutvalgets vedtak i sak 1/25 rettslig sett er å anse som et endelig vedtak om endring av tilbudsstruktur for Risør og Tvedestrand videregående skole. Dette til tross for at alle parter synes å være enige om at endelig vedtak ble fattet samt innholdet i vedtaket.

Fylkeskommunedirektøren viser i den forbindelse til at det kan stilles spørsmålstegn knyttet til hvorvidt Fylkestinget i sitt vedtak av 10. desember 2024 rent faktisk vedtok endringer i tilbudsstrukturen for Tvedestrand og Risør videregående skole. Slik fylkeskommunedirektøren ser det, er vedtaket formulert som et forslag fra Fylkestingets side. Det fremgår tydelig av vedtaket at fylkeskommunedirektøren bes sende det justerte forslaget på en begrenset høring før saken deretter skulle til behandling i hovedutvalget for utdanning og folkehelse. Dersom Fylkestinget kun fremmet et forslag og ikke rent faktisk vedtok endringene i tilbudsstrukturen for Risør og Tvedestrand VGS, er det heller ikke gitt at Hovedutvalgets vedtak i sak 1/25 formelt sett er å anse som et endelig vedtak all den tid det er formulert som at fylkestingets vedtak opprettholdes.

Ved en eventuell oversendelse av krav om lovlighetskontroll til departementet, vil det da være en risiko for at saken sendes i retur uten lovlighetskontroll med den begrunnelse at endelig vedtak formelt sett ikke foreligger. For å unngå denne risikoen, foreslår fylkeskommunedirektøren at Hovedutvalget for utdanning og folkehelse omgjør vedtaket fattet i sak 1/25 slik at det helt klart og tydelig fremgår hvilke endringer i tilbudsstrukturen for Risør og Tvedestrand videregående skole som vedtas.

En omgjøring av vedtaket er å anse som et nytt vedtak. Det vil si at representantene som fremmet det opprinnelige kravet om lovlighetskontroll i møtet bør forespørres om kravet opprettholdes for det omgjorte vedtaket.

Dersom kravet om lovlighetskontroll opprettholdes, må Hovedutvalget for utdanning og folkehelse ta stilling til om vedtaket skal opprettholdes eller om det skal oppheves og tas opp til ny behandling. Dersom vedtaket opprettholdes, må hovedutvalget samtidig ta stilling til om vedtaket skal gis oppsettende virkning eller ikke frem til saken om lovlighetskontroll er endelig behandlet av departementet. Fylkeskommunedirektøren gjør oppmerksom på at departementet også på selvstendig grunnlag kan bestemme at vedtaket skal gis oppsettende virkning.

Fylkeskommunedirektøren vurderer det slik at vedtaket i sak 1/25 (og omgjort vedtak i sak 5/25) om tilbudsstruktur i Østre Agder er fattet med hjemmel i opplæringslova § 5-3, jf. § 28-2, og at Kunnskapsdepartementet derfor er rett departement for behandling av lovlighetskontrollen.

Økonomiske konsekvenser

Ikke vurdert.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår at Hovedutvalget for utdanning og folkehelse omgjør eget vedtak fattet i sak 1/25 for å presisere vedtakets innhold.

Hovedutvalget for utdanning og folkehelse må ta stilling til kravet om lovlighetskontroll og vurdere det omgjorte vedtaket skal opprettholdes slik at krav om lovlighetskontroll oversendes Kunnskapsdepartementet for endelig vurdering. Det må i så fall også tas stilling til om vedtaket skal gis oppsettende virkning.

Kristiansand, 24.02.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør